

Informe en relació amb el projecte de Decret pel qual es crea la Seu electrònica, el Tauler electrònic i el Registre electrònic de l'Administració de la Generalitat de Catalunya i se'n regula el funcionament

Es presenta a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, el projecte de Decret pel qual es crea la Seu electrònica, el Tauler electrònic i el Registre electrònic de l'Administració de la Generalitat de Catalunya i se'n regula el funcionament, per tal que l'Autoritat emeti el seu parer al respecte.

(...)

I

(...)

II

El projecte de Decret que se sotmet a informe té per objecte, d'acord amb el seu article 1, crear la Seu electrònica de l'Administració de la Generalitat de Catalunya i regular-ne el seu funcionament, així com el del Tauler electrònic i del Registre electrònic, instruments que s'incorporen en aquesta Seu.

Des del punt de vista de la protecció de la dades, que és la perspectiva des de la qual s'emet aquest informe, s'han de valorar positivament algunes previsions del projecte en la mesura que realitzen diverses referències directes o indirectes a la protecció de dades personals, a la confidencialitat i a la seguretat de la informació. En concret, ens hem de referir a les previsions següents:

1. L'article 5 del projecte, relatiu a les característiques de la Seu electrònica corporativa, estableix, en el seu apartat 1, que la Seu garanteix, entre d'altres aspectes, la qualitat de informació que publica (lletra a), la identificació i la comunicació segura mitjançant certificats digitals admesos (lletra b), així com l'aplicació dels principis d'accessibilitat, seguretat, responsabilitat, disponibilitat, neutralitat i interoperabilitat (lletra c).

Aquestes previsions resultarien conformes, no només amb la Llei 11/2007, de 22 de juny, d'accés electrònic dels ciutadans als serveis públics (LAECSP) i la Llei 29/2010, de 3 d'agost, de l'ús dels mitjans electrònics al sector públic de Catalunya, sinó també amb les previsions establertes a la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (LOPD), en relació, especialment, amb els principis de qualitat de les dades (article 4 LOPD) i de seguretat de la informació (article 9 LOPD).

Aquests principis exigeixen, d'una banda, que les dades personals que es recullin, per a sotmetre-les a tractament, siguin adequades, pertinents i no excessives en relació amb les finalitats determinades, explícites i legítimes per a les quals s'hagin obtingut (article 4.1 LOPD) i, d'altra banda, adoptar les mesures de caràcter tècnic i organitzatiu que siguin necessàries per tal d'assegurar la integritat de la informació publicada, de forma que no pugui ser manipulada per terceres persones (article 9 LOPD).

En aquest sentit, es recomana implantar un sistema d'identificació dels administradors i editors que eviti la manipulació del contingut de la Seu electrònica per tercers no autoritzats, en els termes establerts al Reglament de desenvolupament de la LOPD, aprovat per Reial decret 1720/2007, de 21 de desembre (RLOPD). En concret, d'acord amb els articles 93 i 98 del RLOPD:

- El sistema o mecanisme adoptat ha de permetre la identificació de forma inequívoca i personalitzada de qualsevol usuari que intenti accedir al sistema d'informació i la verificació conforme està autoritzat.
- En el cas que el sistema o mecanisme d'autenticació es basi en l'existència de contrasenyes, hi ha d'haver un procediment d'assignació, distribució i emmagatzematge que en garanteixi la confidencialitat i integritat.
- En el document de seguretat s'ha d'establir la periodicitat, que en cap cas ha de ser superior a un any, amb què s'han de canviar les contrasenyes que, mentre estiguin vigents, s'han d'emmagatzemar de forma intel·ligible.
- El mecanisme adoptat ha de poder limitar la possibilitat d'intentar reiteradament l'accés no autoritzat al sistema d'informació.

2. L'article 8 del projecte concreta els continguts mínims que ha de contenir la Seu electrònica corporativa, entre els quals, cal destacar:

- Donar informació, entre d'altres extrems, del personal directiu i del personal a llur servei responsable de la tramitació dels procediments administratius (apartat 7).

En atenció al principi de qualitat de les dades (article 4.1 LOPD), caldrà tenir en compte que la informació personal que es difongui en aquest cas haurà de comprendre només les dades estrictament necessàries per poder localitzar i contactar professionalment amb aquestes persones.

- Facilitar l'accés al catàleg de serveis i tràmits de l'Administració de la Generalitat (apartat 8), al catàleg de serveis amb tramitació en línia (apartat 9) i al catàleg de formularis per iniciar procediments administratius o sol·licitar serveis que no tinguin disponible la tramitació en línia (apartat 10), així com als mitjans disponibles per a la formulació de queixes i suggeriments (apartat 16).

Cal recordar que, de conformitat amb l'article 5.2 de la LOPD, en la mesura que tingui lloc la recollida de dades personals per mitjà de formularis, caldrà incorporar-hi una clàusula o llegenda, de manera clarament llegible, en què s'informi a les persones interessades de les advertències establertes a l'article 5.1 de la LOPD, en concret:

- a) De l'existència d'un fitxer o un tractament de dades de caràcter personal, de la finalitat de la recollida de les dades i dels destinataris de la informació.
- b) Del caràcter obligatori o facultatiu de la resposta a les preguntes que els siguin plantejades.
- c) De les conseqüències de l'obtenció de les dades o de la negativa a subministrar-les.
- d) De la possibilitat d'exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició.
- e) De la identitat i la direcció del responsable del tractament o, si s'escau, del seu representant.

- Donar informació sobre la protecció de dades personals, així com facilitar l'accés als formularis per a l'exercici dels drets d'accés, rectificació, oposició i cancel·lació (apartat 13).

Cal valorar positivament la previsió expressa de donar informació sobre protecció de dades a la Seu electrònica corporativa, s'entén que per mitjà d'un enllaç. En aquest

sentit, convindria facilitar, entre d'altres extrems, informació sobre la disposició legal que autoritza la publicació de dades en cada cas, l'origen de les dades, els tractaments a què són sotmeses, el període previst de publicació, la utilització i conservació de la informació sobre les visites efectuades, les cookies, la utilització d'eines que permetin l'anàlisi de l'activitat al web o el tractament de les dades de tràfic per part de tercers, etc. Tot això, sens perjudici, del compliment del deure d'informació de l'article 5 de la LOPD, citat.

Així mateix, mereix una valoració especialment positiva la previsió de facilitar l'accés als formularis per exercir els drets d'*habeas data*. En aquest sentit, caldria valorar la possibilitat de facilitar també l'exercici d'aquests drets via electrònica –aspecte aquest que de la redacció emprada en aquest apartat no queda suficientment clar-, atès que aquests drets, configurats a l'article 15 i següents de la LOPD, constitueixen part del contingut essencial del dret a la protecció de dades personals, ja que asseguren, amb el seu exercici, l'autodeterminació informativa del titular de les dades.

- Facilitar l'accés de la ciutadania a un espai propi on, prèvia identificació, pugui accedir a l'estat de les tramitacions, als documents annexats, rebre notificacions i accedir a les resolucions (apartat 14).

Es valora positivament aquesta previsió, atès que, tot i que l'accés general a la Seu electrònica corporativa és anònim, per a l'accés a serveis personalitzats o per a la realització de tràmits és necessari comprovar la identitat i l'autenticitat dels ciutadans que hi accedeixen, per tal d'assegurar que només es produeixen accessos a dades personals quan aquest accés és legítim, en els termes de la LOPD.

Es recomana tenir en compte, en aquest sentit, les previsions dels articles 93 i 98 del RLOPD, als quals ens hem referit en el punt 1 d'aquest informe, que estableixen els requisits per a la identificació i autenticació d'usuaris des de la perspectiva de la protecció de dades personals.

3. L'article 13 del projecte estableix la creació del Tauler electrònic de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, accessible des de la Seu electrònica, garantint els criteris tècnics de disponibilitat, autenticitat, integritat i conservació de la informació (apartat 1).

El compliment d'aquests criteris tècnics, que comporten la necessària implementació de les mesures de seguretat escaients, permeten, en la mesura que es tractin dades personals, la garantia en sí mateix del dret a la protecció de dades personals. Per tant, cal valorar positivament aquesta previsió.

Tot seguit, aquesta mateix article estableix que el Tauler electrònic ha de servir com a mitjà de publicació dels actes dictats per l'Administració de la Generalitat i per la resta d'ens previstos a l'article 2 del projecte en exercici de les seves competències, així com de qualsevol altra informació d'interès general d'aquestes entitats (apartat 2). Així mateix, s'hi pot incloure la publicació de les notificacions d'actes administratius (apartats 3, 4 i 5) que, segons el cas, tindrà caràcter substitutori o complementari.

En relació amb aquestes previsions, cal apuntar, d'entrada, que la redacció emprada tant en l'apartat 4 com en el 5 d'aquest precepte no resulta prou clara, per la qual cosa seria més convenient reproduir les previsions dictades en aquest sentit a la LAECSP i a la Llei 26/2010, del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya (articles 12 i 58, respectivament).

Dit això, cal recordar que la difusió d'informació personal mitjançant Internet, com en aquest cas, a través del Tauler electrònic accessible des de la Seu electrònica, constitueix una comunicació de dades personals que, en qualsevol cas, haurà de realitzar-se sempre de conformitat amb els principis establerts a la LOPD.

En aquest sentit, a banda d'analitzar en cada cas la legitimitat de la publicació de dades (article 11 LOPD), caldrà tenir en compte, especialment, el compliment del principi de qualitat de les dades (article 4), de tal manera que la publicació compregui només aquelles dades personals que resultin necessàries en cada cas per assolir la finalitat que la justifica. En concret, en relació amb la notificacions d'actes administratius, i atès que en el cas examinat l'accés al Tauler electrònic no necessita de cap identificació (article 17.1 del projecte), caldria que cada ens responsable de l'ordenació de la publicació vetllés perquè aquesta es limiti a una breu indicació del contingut de l'acte i el lloc i el termini on poden comparèixer les persones interessades per tal de tenir coneixement íntegre de l'acte de què es tracti, sempre que això no impedeixi assolir la finalitat de la publicació.

Així mateix, caldria limitar temporalment la difusió de les dades. En relació amb aquest aspecte, el projecte de decret preveu expressament que les notificacions d'actes administratius al Tauler electrònic han de romandre publicades durant el termini establert per la normativa reguladora de cada procediment, afegint, tot seguit, que un cop transcorregut el termini de publicació s'han de despublicar del Tauler (article 16).

Tot i valorar positivament aquesta previsió, cal fer avinent que, sovint, la normativa reguladora de cada procediment no fixa el termini durant el qual la notificació de l'acte administratiu ha de romandre publicada. Per aquest motiu, es considera convenient preveure que, en aquells casos en què no hi hagi establert un termini d'exposició pública, la temporalitat de la publicació vagi lligada al període estrictament necessari per assolir la finalitat que va justificar la publicació de les dades.

4. L'article 17 del projecte preveu la possibilitat de facilitar la localització de les notificacions d'actes administratius mitjançant sistemes de cerca avançada que comptin amb els mecanismes necessaris per evitar la indexació i recuperació automàtica de publicacions a través dels motors de cerca des d'Internet.

Cal valorar positivament aquesta previsió, atès que amb l'adopció d'aquests mecanismes s'impedeix l'obtenció d'informació personal amb tècniques de mineria de dades que possibiliten la seva posterior utilització per a finalitats diferents a aquelles que en justifiquen la difusió, com ara l'obtenció de perfils personals o d'informació indiscriminada sobre una mateixa persona.

Ara bé, cal tenir en compte que per aconseguir-ho no és suficient implantar un sistema de cerca propi amb aquests mecanismes, atès que aquest per si sol no permet garantir que els motors de cerca no puguin localitzar i recopilar informació personal.

Per aquest motiu caldria, a banda de disposar d'aquest sistema propi de recerca, adoptar alguna de les mesures tècniques establertes a tal efecte en l'apartat 16.b) de la Recomanació 1/2008 sobre la difusió d'informació que contingui dades de caràcter personal a través d'Internet, disponible al web de l'Autoritat (www.apd.cat). En concret:

- Aprofitar les eines que faciliten els mateixos cercadors per tal d'evitar que la informació es guardi a la memòria temporal d'aquests.
- Utilitzar protocols tecnològics que permetin evitar la indexació dels documents amb dades personals.

- Evitar la utilització de fitxers per emmagatzemar les dades personals que es publiquin i optar per fer-ho a través de solucions tècniques bases en la informació estructurada, com podria ser la utilització de bases de dades per accedir i emmagatzemar la informació.
- Valorar la possibilitat que les parts dels fitxers que incorporin dades personals s'incorporin com a imatges o altres sistemes que limitin l'accés als camps que continguin dades personals.

Tenint en compte aquestes consideracions, se suggereix modificar lleugerament la redacció d'aquest apartat, en un sentit similar a aquest:

“17.2 El tauler ha de tenir implantades les mesures tècniques necessàries per evitar la indexació i la recuperació automàtica de publicacions a través dels motors de cerca des d'Internet. La localització de les notificacions d'actes administratius al tauler es pot dur a terme mitjançant un sistema de cerca avançada que limiti la seva actuació a la informació publicada al tauler”.

5. L'article 18 del projecte estableix expressament que el funcionament, la gestió i la publicació de notificacions d'actes administratius en el Tauler electrònic es regeix pel que estableix la LOPD i el RLOPD, així com la resta de normativa que li sigui aplicable.

Tot i valorar positivament aquesta previsió, escau assenyalar que no queda suficientment clar a què s'està fent referència. De fet, no només la publicació de les notificacions haurà de complir amb les exigències de la normativa de protecció de dades, sinó també qualsevol publicació d'actes administratius o d'informació d'altre tipus, en la mesura que en aquests hi constin dades personals. Per això seria convenient concretar quins aspectes del projecte es regiran d'acord amb aquesta normativa.

6. L'article 19 del projecte estableix, en relació amb el Registre electrònic, que se'n garanteix el compliment dels requisits i garanties d'integritat, seguretat, normalització i conservació de la documentació que se li presenti (apartat 2), previsió que cal valorar positivament.

Barcelona, 4 d'abril de 2012